

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО ЗА VI КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по *изобразително изкуство* в прогимназиален етап е насочено към умения, знания и отношения, които формират цялостен и задълбочен интерес към постиженията на националната и световната художествена култура. Художественото образование през този етап е базирано върху индивидуалния опит и творчески потенциал на всеки ученик и неговите възможности за свободно изразяване на идеи и преживявания чрез различни изобразителни средства. Учебният предмет *изобразително изкуство* през прогимназиалния етап развива и систематизира умения и знания, които ученикът е придобил в началния етап. Нов акцент се явяват знанията и дейностите, свързани с историята на изкуството, и връзката между изкуството и виртуалната среда. Основна цел на обучението по *изобразително изкуство* е стремежът към изграждане на естетически критерии при възприемане на обекти и явления от действителността и творби на изкуството.

В VI клас обучението по *изобразително изкуство* е насочено към: овладяване на базисни знания и отношения към средновековното и ренесансовото изкуство; усвояване на основни знания за декоративно-приложните изкуства; изразяване на идеи и преживявания чрез различни изразни средства на изящните и декоративно-приложните изкуства; използване на различни възможности от областта на дигиталните технологии за възприемане на изкуство и творческа дейност; изграждане на естетически критерии за оценка на обекти от действителността и произведения на изкуството.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Изкуство и общество	<ul style="list-style-type: none">• Познава най-общо изкуството и архитектурата на Средновековието и Ренесанса.• Притежава основни знания за значими творци и произведения от изкуството на Ренесанса.• Познава най-общо изкуството и архитектурата на Българското възрождане.• Познава основни видове декоративно-приложни изкуства.• Познава традиционни и нетрадиционни декоративно-приложни жанрови форми.• Разграничава основни видове декоративно-приложни изкуства.• Разпознава и разграничава основните видове декоративна композиция.• Интерпретира текстове за изкуството, като използва основни термини и понятия.• Умее да се ориентира в структурата на художественото произведение и отделните му елементи.• Изразява естетически съждения относно художествени произведения и се аргументира.• Демонстрира умения за описание на художествени произведения, като използва основни термини.
Изобразителни дейности	<ul style="list-style-type: none">• Наблюдава и проучва форма и цвят в природата.• Създава скици и рисунки по натура и по памет, като отразява в тях впечатления от наблюдаваното.• Свързва особености на видимите форми с изобразителни средства.• Прилага разнообразни изобразителни материали при изпълнение на учебни задачи.• Прилага основни действия при работа с изобразителни материали и може да ги обясни.• Прилага подходящи изразни средства (живописни, графични, пластични, комбинирани) при изпълнение на изобразителни задачи.• Разграничава и прилага елементи на светлосянка в изображението.• Разпознава и разграничава видове декоративна композиция.• Разработва проекти за различни видове декоративна композиция.

Визуална култура и електронни медии	<ul style="list-style-type: none"> • Използва възможностите на дигитални технологии за възприемане на изкуството. • Създава художествени изображения чрез компютърна програма, като прилага различни инструменти. • Разпознава и отразява по визуални характеристики обекти и ситуации, свързани с различни културни традиции и ги включва в дигитален художествен проект. • Развива умения за толерантност към културното многообразие, като представя свои идеи в дигитално произведение с текст и образ. • Създава художествени проекти по глобални въпроси на съвременния свят, като използва дигитални средства. • Осъзнава културната идентичност и нейната роля като основа за отворено отношение и зачитане на културното многообразие в изкуството.
--	--

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
ИЗКУСТВОТО И АРХИТЕКТУРАТА НА ЕВРОПЕЙСКОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ И РЕНЕСАНСА	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо изкуството на Европейското средновековие и Ренесанса. • Разпознава основни паметници на архитектурата на Византийското, Романското и Готическото изкуство; разпознава основни произведения на художници от италианския и северния Ренесанс. • Изразява отношение към художествени произведения от Европейското средновековие и Ренесанса с изобразителна дейност. 	базилика катедрала икона витраж
ИЗКУСТВОТО И АРХИТЕКТУРАТА НА БЪЛГАРСКОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ И ВЪЗРАЖДАНЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо изкуството и архитектурата на Българското средновековие и Възраждането. 	Възрожденски художествени школи

	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава творби на изкуството и архитектурата от първата и втората българска държава и Българското възраждане. • Изразява отношение към произведения на Българското средновековно и Възрожденското изкуство и архитектура с изобразителна дейност. 	
ВИДОВЕ ДЕКОРАТИВНО-ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА	<ul style="list-style-type: none"> • Познава особеностите на декоративно-приложните изкуства. • Разграничава видове декоративно-приложни изкуства. • Изразява отношение към естетическите качества на творбите на декоративно-приложните изкуства. • Създава проекти в областта на декоративно-приложните изкуства, като използва възможностите на стилизацията. 	декоративно-приложни изкуства
ФОРМИТЕ В ИЗКУСТВОТО – ОБЕМ, ПРОСТРАНСТВО, СВЕТЛИНА И СЯНКА	<ul style="list-style-type: none"> • Проучва форма и цвят в природата и изкуството и ги претворява в изображения и пластични форми. • Разграничава осветена и неосветена част при изобразяване на обемни форми. • Изразява мнение и отношение и сравнява различните изобразителни начини за представяне на обем и пространство. 	пластична форма светлосянка сфумато
ЧОВЕШКАТА ГЛАВА – ФОРМИ И ПРОПОРЦИИ	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основни пропорции на човешката глава. • Прилага знания за основните форми и пропорции на човешката глава и ги пресъздава чрез моделиране и рисуване. • Изразява мнение и коментира формите на човешката глава и нейните пропорции, пресъздадени в творби на изкуството. 	пропорция
ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА В ДЕКОРАТИВНО-ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА	<ul style="list-style-type: none"> • Познава особеностите на изразните средства в различните видове декоративно-приложни изкуства. • Разграничава изразни средства във видовете декоративно-приложни изкуства и ги прилага при 	ритъм симетрия асиметрия контраст

	<p>различни видове изобразителни задачи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира и използва изобразителни материали и техники за изпълнение съобразно декоративните задачи. 	
КОМПОЗИЦИЯТА В ДЕКОРАТИВНО-ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни принципи на изграждане на композицията в декоративно–приложните изкуства. • Прилага традиционни и нетрадиционни материали и техники за изпълнение на декоративни задачи. • Използва традиционни и нетрадиционни материали за изпълнение на проекти в природна среда. • Изразява мнение и отношение за ролята на декоративно–приложните изкуства и художествените занаяти за съхраняване на националната културна идентичност. 	<p>декоративен елемент декоративен мотив отворена декоративна композиция затворена декоративна композиция фризова декоративна композиция модул</p>
ВИЗУАЛНИ СИМВОЛИ И ЗНАЦИ И ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ	<ul style="list-style-type: none"> • Познава система от иконични знаци и символи и тяхното приложение. • Създава проекти за символи и знаци чрез дигитални технологии. • Коментира естетическите особености на визуални символи и знаци. 	<p>иконичен знак лого</p>
ИЗКУСТВО И ФОТОГРАФИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Използва фотографски изображения в творчески проекти по различни теми. • Прилага различни компютърни програми за обработка на фотографски изображения. • Обработка фотографски изображения с помощта на компютърни технологии. • Коментира фотографията като изразно средство в изкуството. 	<p>дигитална фотография</p>
ВИЗУАЛНИ ПРОЕКТИ ЧРЕЗ ИНТЕГРИРАНЕ НА ОБРАЗ И ТЕКСТ	<ul style="list-style-type: none"> • Познава възможности за интегриране на образ и текст в дигитален проект. 	<p>шрифт плакат</p>

- Познава различни типове шрифт като ги прилага в художествено оформление на страница с текст.
- Коментира ролята на плаката като визуална комуникация в културни и обществени инициативи.
- Изразява отношение към глобални въпроси от съвременния свят, като разработва дигитални проекти.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета в VI клас - 68 часа

Новите знания се въвеждат чрез теоретични уроци (уроци, свързани с теория на изкуството и елементи от историята на изкуството) и уроци с практически изобразителни задачи. Практическите дейности са свързани с усвояване на нови знания и умения, съдействат за затвърждаване и развиване на изобразителни умения и навици, за разгръщане на творчески способности и въображение.

Упражненията в обучението по изобразително изкуство се включват в практическите дейности и са неразделна част от художествената практика на ученика.

Препоръчително е разпределението на часовете в седмичното разписание да се провежда в блок (два последователни учебни часа).

Темите за учебното съдържание са рамкови и нямат задължителна последователност. Предоставя се свобода при подбора на методите и средствата за постигане на очакваните резултати.

Съотношението между разпределението на часовете по различните дейности, цитирани в таблицата, е относително и приложението му зависи от конкретните условия в учебната практика.

За нови знания	60 %
За упражнения и практически дейности за	20 %

развиване на творческите способности и въображение	
За преговор и обобщение	10 %
За контрол и оценка	10 %

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущо оценяване

- на теоретични знания – елементи от историята и теорията на изкуството чрез текущо изпитване и тестове;
- на ученически творби, резултат от изпълнение на изобразителни задачи на основа на естетически и дидактически критерии и показатели;
- на възложени задачи за домашна работа.

Забележка: В дейностите реализирани извън училище се възлагат проекти или друг тип проучвателни или изобразителни задачи, които се оценяват по преценка на учителя.

Входно и изходно равнище

То се оценява чрез:

- резултата от изпълнение на изобразителна задача;
- визуален тест и/или въпросник.

Комплексна оценка

Оценката при приключването на учебния срок и учебната година е комплексна и включва оценките от теоретичната подготовка и оценките от практическите задачи.

Оценяването на резултатите от практическите задачи се базира на дидактически и естетически показатели. Естетическите показатели отразяват качествените характеристики на учебните творби, а дидактическите се отнасят до нивото на изпълнение на поставените учебни задачи. Активността на ученика се поощрява.

Съотношение при формиране на срочна оценка:

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	60%
Оценки от контролни работи	10%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по проекти – портфолио, колективни прояви и изложби, конкурси и др.)	30%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Дейности, които могат да се реализират в класната стая, на територията на училището или извън него

Дейности, реализирани в/или извън класната стая	Дейности, реализирани извън училището	Дейности в природна и в социално-културна среда
<ul style="list-style-type: none"> • Участия в изложби, конкурси, срещи с дейци на културата и художници • Участия в живота на класа, училището с художествени изяви 	<ul style="list-style-type: none"> • Учебни екскурзии • Пленер • Зелено училище • Посещения в изложбени зали, ателиета на художници, културни центрове, музеи и художествени галерии • Възприемане на скулптурни творби на открито, архитектурни паметници 	<ul style="list-style-type: none"> • Участия във фестивали • Участия в панаири • Участия в екологични акции • Участия в културни инициативи и празници, представящи културното многообразие • Участия в информационни и културно-образователни инициативи

Учебният предмет *изобразително изкуство* допринася за обогатяване на познанията и практическия опит на учениците със средствата на изобразителното изкуство. Връзки и взаимодействия с други учебни предмети се осъществяват на единна познавателна и практическа основа.

Понятия и проблеми с интегрален и междудисциплинарен характер: природа, обект, среда, система и подсистема, процеси, явления, устройство, модул, технология, вещество, материя, личност и общество, историческо развитие, културно-историческо наследство, епоха, стил, течение, направление, вид, жанр, сюжет, тема, изразни средства, знаци и символи, форма, обем, пространство, композиция, хармония, контраст, ритъм, движение, пропорции, перспектива, асоциация, памет, въображение, творчество.

Образователните дейности в обучението по изобразително изкуство не са свързани само с конкретните теми. Те имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на ключови компетентности, ориентирани към личностното развитие на ученика:

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ описване на наблюдавани обекти, среда, произведения на изобразителното изкуство и ученически творби; ✓ разширяване на речника на учениците с нови понятия за изобразителното изкуство; ✓ използване правилни граматични и езикови средства; ✓ общуване на роден език в културни ситуации;
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ разбиране на културното многообразие чрез общуване на чужди езици; ✓ обогатяване на знанията за изобразителното изкуство и художествената култура в други страни чрез общуване и информация на чужди езици; ✓ използване на чужди езици за възприемане и обработка на информация за изкуството;
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ развиване на пространствени представи за визуални характеристики на геометрични форми и линии чрез изобразителна дейност; ✓ развиване на количествени представи за съотношения и количества в изобразителна дейност; ✓ прилагане на математически методи на мислене (логическо и пространствено) в творческа дейност; ✓ използване на геометрични фигури при създаване на визуални образи и знаци; ✓ създаване на художествени проекти и технологии с материали от природата;
<i>Дигитална компетентност</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ познаване на възможностите на компютъра и прилагане на компютърни програми за проучване, систематизиране, обработване, архивиране и ползване на информация за изкуството; ✓ прилагане на дигитални средства и технологии в творчески процес при създаване на различни видове изображения (образи, знаци); ✓ интерактивна употреба на информационно-комуникативни технически средства за възприемане на художествени произведения и сбирки, виртуални посещения на галерии; ✓ употреба на информационни и комуникационни технически средства за презентиране на резултати от

	изобразителна дейност и проекти;
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ планиране на самостоятелната работа на ученика; ✓ участие в екипна работа; ✓ развиване на мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация;
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изразяване на междуличностни и межкултурни умения за общуване чрез творчество; ✓ създаване на колективни творчески проекти; ✓ развиване на толерантност при участия в колективни творчески изяви и проекти. ✓ защитаване на човешките права чрез творчески дейности и инициативи;
<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ развиване на инициативност, креативност и новаторство, активно участие в творчески проекти; ✓ практическо използване на материали и пособия, представяне на резултати от творчески дейности в обществена среда; ✓ използване на различни материали, инструменти и пособия в творчески дейности;
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ развиване на познания за художествени творби и творчески дейности; ✓ разбиране ролята на естетическите фактори в околната среда (природна и обществена); ✓ проявяване на толерантност към културното многообразие; ✓ развиване на естетическо чувство чрез артистично себеизразяване и участие в културния живот; ✓ формиране на художествена култура при възприемане на произведения от изобразителното изкуство в музеи, галерии и сбирки в културни центрове; ✓ участие в културни ситуации с индивидуална и колективна изобразителна дейност;
<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ проява на лична отговорност за опазване на околната среда и здравето на човека чрез участие в инициативи с творчески дейности и проекти; ✓ устойчиво използване на материали и ресурси в творчески дейности; ✓ решаване на социални проблеми за преодоляване на различия и неравенство между хората, водещи до социална изолация и бедност чрез творчески дейности и проекти.

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.